

Handläggare
Siri Andersson
Telefon:

Till
Samhällsplaneringsavdelningen

Verksamhetsberättelse VB 2018 för Samhällsplaneringsavdelningen

Förslag till beslut

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	4
1. Ett Stockholm som håller samman	4
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	4
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar.....	6
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	9
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	10
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	11
2. Ett klimatsmart Stockholm	12
2.1 Energianvändningen är hållbar	12
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning.....	12
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	13
2.5 Stockholms miljö är giftfri	13
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund.....	14
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	15
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad.....	15
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	15
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	16
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	16
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	16
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	17
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.....	18
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	18
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	19
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande	20
Uppföljning av ekonomi.....	21
Uppföljning av driftbudget	21
Investeringar	22
Medel för lokaländamål	22
Övrigt	22

Kvalitetsarbete	22
Övrigt.....	22

Sammanfattande analys

Avdelningen ansvarar för frågor inom samhällsplaneringsområdet som parker, lokaler och stadsbyggnadsfrågor och agerar stöd åt resterande avdelningar i frågor som rör miljöarbete, lokalutveckling och jämställdhet. Avdelningen för samhällsplanering leds av en avdelningschef och består av preventionssamordnare, lokalintendenter, lokalstrateg, samhällsplanerare, administratör och parkingenjörer. På avdelningen finns även enheten Ung fritid organiserad.

Avdelningen har bidragit till att uppfylla stadens mål som faller inom dess ansvarsområde. Avdelningens arbete rapporteras framför allt i stadsdelsnämndens övergripande verksamhetsberättelse.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	56 %	59 %	53 %	62 %		60 %	60 %	2018
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	84 %	82 %	85 %	88 %		91 %	91 %	2018
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak	94 %	92 %	94 %	92 %		90 %	90 %	2018

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens ungdomsmottagningar genomföra en särskild satsning på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	2018-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

— Ingen

Förväntat resultat

- Barn och unga och deras familjer som är i behov av stöd ges individuellt anpassade insatser som ger ett långsiktigt resultat.
- Missbruket minskar i stadsdelsområdet och fler vuxenutredningar avslutas enligt planering. Personer med missbruk erbjuds i första hand insatser i egen regi. Andelen personer som skrivs in i vuxenhetens öppenvård ökar.
- Personer som har beviljats stödinsatser av socialtjänstens socialpsykiatri är nöjda med den insats som beviljats samt upplever att de kan påverka utformningen av insatsen.
- Hemlösheten minskar i stadsdelsområdet. Antal barnfamiljer som saknar stadigvarande boenden minskar. Personer som är hemlösa ges stöd för att få ett stadigvarande boende. Boendetiderna i tillfälliga boenden är korta och genomströmningen i förvaltningens försöks- och träningslägenheter är god.
- De nyanlända som bor i stadsdelsområdet har en snabb och framgångsrik etablering i samhället.
- Unga i stadsdelsområdet får en bättre psykisk hälsa, minskar sin alkoholkonsumtion och använder narkotika i mindre utsträckning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta uppsökande mot de målgrupper som vanligtvis är underrepresenterade på ungdomsmottagningarna.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Ungdomsmottagningen har arbetat med konceptet "pop up-ungdomsmottagning". Mottagningen har besökt tre gymnasieskolor i Liljeholmen och en fritidsgård för att möta de unga som vanligtvis inte söker sig till verksamheten och informera om vad ungdomsmottagningen gör. Mottagningen har även genomfört gruppverksamhet i en språkintrouktionsklass i en gymnasieskola. Antalet besök till kuratorer har ökat under perioden och en viss ökning av besök från pojkar kan noteras.			
 Samverkan mellan stadens preventionssamordnare och chefer för att nå ökad samsyn kring stadens preventionsarbete.	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Preventionssamordnaren har deltagit i stadens nätverk för preventionssamordnare och avdelningschefen för samhällsplanering har deltagit i stadens nätverk för chefer för preventionssamordnare.			
 Utveckla och implementera metoder och arbetssätt för att arbeta förebyggande riktat till unga upp till tonåren.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Enheten Ung fritid har arbetat för att ta fram metoder för arbeta våldsförebyggande och förhållningssätt till sociala medier med barn i årskurs 6 och deras vårdnadshavare. Fältassistenter har erbjudit ungdomar som identifierar sig som flickor eller ickebinär roller derby-träning en gång i veckan under året i idrottsnämndens lokaler i samarbete med en roller derby-klubb. De två fritidslotsarna som anställdes under året arbetade uppsökande på skolor och andra miljöer där unga vistas för att nå grupper av barn och unga som vanligtvis inte deltar i den öppna fritidsverksamheten.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
— Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				82 %		85 %	76 %	2018
— Stockholmarnas nöjdhet med rent och städlat				64 %		74 %	70 %	2018
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	72 %	70 %	74 %	62 %		70 %	70 %	2018
— Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden						70 %	70 %	2018

Nämndmål:

Invånarna är trygga i stadsdelsområdet

— Ingen

Förväntat resultat

Den upplevda tryggheten bland stadsdelsområdets invånare ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjudna närmiljövandringar i stadsdelsområdet.	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Närmiljövandringar har genomförts i stadsdelarna Västertorp, Fruängen och Liljeholmen. I samband med närmiljövandringarna arrangerades en medborgardialog i respektive centrum, där deltog politiska representanter från stadsdelsnämnden och tjänstepersoner från stadsdelsförvaltningen och informerade om trygghetsarbetet. Samverkan med polisen och trafikkontoret inför och under vandringarna fungerade mycket bra. Närmiljövandringarna i Liljeholmen och Västertorp gav underlag som användes för att söka trygghetsmedel från staden. Medlen beviljades och möjliggjorde fysiska investeringar i stadsmiljön som syftade att öka tryggheten. Representanter från nämnden och förvaltningen informera om trygghetsarbetet och tog emot synpunkter om närmiljön på Västertorps jul- och sommarknadsdag, Mälarhöjdens Trekantens dag (i Liljeholmen) och arrangemanget Parkernas dag (i Liljeholmen).			
 Implementera handlingsplanen mot våldsbejakande extremism.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Handlingsplanen reviderades under året och arbetet har fortlöpt enligt denna. Nämndens medarbetare har deltagit i stadens utbildningsinsatser och nätverk inom området.			
 Utveckla arbetet med vegetationsröjning och belysning som trygghetsskapande insats.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Vid indikation om upplevd otrygghet i stadsmiljön har nämndens parkingenjörer och preventionssamordnare undersökt möjligheten att göra röja sly eller annan vegetation på platsen. Samverkan med trafiknämnden har varit mycket välfungerande, både gällande belysning och vegetationsröjning. Insatser i samband med synpunkter som inkom under medborgardialoger och närmiljövandringar har prioriterats.			

Nämndmål:

Parker i stadsdelsområdet är trivsamma och uppmuntrar till liv och rörelse

— Ingen

Förväntat resultat

Stadsdelsområdets parker är rena och säkra genom de insatser som genomförs inom parkdrift och -underhåll.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Effektivisera den löpande uppföljningen av entreprenadavtalet för parkskötsel.	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Uppföljning av att avtalet följs har genomförts regelbundet under året, bland annat genom regelbundna avstämningsmöten med entreprenören, stickprovskontroller och störrekrav på återkoppling med fotografier. I och med införandet av Driftportalen har kraven på egenkontroll ökat och entreprenören måste bekräfta utförd åtgärd innan fakturering. Under året gjordes inventering av markutrustning på lekplatser för att skapa en bättre överblick och på så sätt i öka kvaliteten i uppföljningsarbetet.			
 Möjliggöra stadsodling på lämpliga platser genom brukaravtal med invånare	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Invånare i stadsdelsområdet erbjöds möjligheten att odla i pallkragar på parkmark i början av året och intresset var mycket stort. Både privatpersoner och föreningar teckade brukaravtal med nämnden och totalt delades 112 odlingskit bestående av pallkragar och ekologisk jord ut under våren.			
 Placera kärl för återvinning i stadsdelsområdets parker.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Kärl för återvinning av färgat och ofärgat glas, pappersförpackningar och plastförpackningar har placerats ut i Vinterviken, Aspudsparken, Vippan, Lugnet, Sannadalsparken och Trekantsparken.			
 Uppmuntra föreningslivet att teckna brukaravtal om skötsel av park- och naturmark.	2018-01-01	2018-12-31	
 Utveckla samarbetsformerna med nämndens råd för funktionshinderfrågor och pensionärsråd gällande stadsmiljöfrågor	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Representanter från avdelningen för samhällsplanering har deltagit vid ett antal av pensionärsrådets och rådet för funktionshinderfrågors sammanträden och diskuterat framtida samarbete gällande stadsmiljö. I samband med detta råden kommit överens om med vilket intervall förvaltningen ska medverka vid möten. Pensionärsrådet hade önskemål om närmre samverkan om trygghetsfrågorna och samverkan med preventionssamordnaren har inletts. För att skapa bättre förutsättningar för råden att svara på remisser och/eller föra dialog med nämnden gällande remissvar har rådets sekreterare delgivit råden detaljplaner eller andra ärenden som kan vara av intresse under handläggningstiden. På så sätt har råden fått remissunderlagen tidigare än förut och möjligheten till samverkan har förbättrats.			

Enhetsmål:

Parker i stadsdelsområdet är trivsamma och uppmuntrar till liv och rörelse

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsområdets parker är rena och säkra genom de insatser som genomförs inom parkdrift och -underhåll.

Analys

Skötsel, underhåll och renhållning i parkmiljö

Nämnden arbetar regelbundet med städning och renhållning i stadsdelsområdet, främst genom kontroller och uppföljning av att det upphandlade entreprenörsavtalet för parkskötsel följs. Avstämningsmöten med entreprenören har genomförts löpande under året, något som givit goda resultat. Även införandet av driftportalen har effektiviserat och förenklat uppföljningen. Genom checklistor och uppföljning av dagböcker har kvaliteten kunnat höjas avsevärt.

För att minska nedskräpningen i parkerna har nämnden placerat ut återvinningskärl på strategiska platser i stadsdelsområdets mest populära parker och på picknickplatser. Sommarens värmebölja ledde till ett mycket högt besöksstryck i parkerna. Förvaltningen bedömer att beredskapen för höga temperaturer var god och att det med hjälp av bland annat extra städning och kontroll av skötseln gick att hålla parkmiljöerna i gott skick.

Plaskdammarna var öppna som planerat förutom dammen i Arkenparken som dessvärre fick stängas på grund av stora problem med el- och vattentillförseln. Tekniska åtgärder har genomförts på flertalet plaskdammar i syfte att förbättra kvaliteten, exempelvis har sandfilter bytts.

Stadsodling

Invånare och föreningar har under vintern erbjudits att teckna brukaravtal för stadsodling. I år var intresset för odling mycket stort och totalt var cirka 150 personer engagerade i årets stadsodlingsprojekt. Hela 112 kit för odling bestående av pallkragar och ekologisk jord har levererats till ett femtontal nystartade odlingsgrupper i stadsdelsområdet.

Parkupprustning och ökad tillgänglighet

Inför kommande upprustning av Krausparken i Mälarhöjden genomfördes en webbenkät där invånare kunde inkomma med önskemål och synpunkter. Intresset var stort och enkäten hade omkring 100 svarande. Även parken Blomsterdalen i Liljeholmen står inför en upprustning framöver och arbetet inleddes med en webbenkät med frågor om vad de tycker är det bästa med parken i dag och vad som skulle kunna bli bättre. Cirka 150 personer svarade på enkäten och svaren visar att Blomsterdalen är en mycket omtyckt och välbesökt park – närmare 90 procent av de svarande uppger att de besöker parken flera gånger i veckan. Synpunkterna från de två enkäterna bearbetas och tas vidare i projekten framöver.

Svandammsparken öppnade under sommaren efter upprustningsetapp 1. Parken hade ett högt besöksantal och upprustningen är mycket uppskattad. I slutet av året påbörjades arbetet inför etapp 2 som ska ske under 2019. Även den nya badbryggan vid badplatsen Örnberget har varit mycket välbesökt och fått ett positivt mottagande. Vid badplatsen Trekanten har en badbrygga med en ramp placerats för att öka tillgängligheten. Under året har även lekplatserna Mastparken (Gröndal) och Sjövikskröken/Årstabergsparken (Liljeholmen) färdigställts. I samband med parkens tjuogoårsjubileum fick Fruktparken en ny lekskulptur i form av ett körsbär. Fyra nya hundrastgårdar har färdigställts i stadsdelarna Fruängen, Midsommarkransen, Liljeholmen och Västertorp.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden är en aktiv part i all stadsutveckling

— Ingen

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden kan tidigt uppmärksamma behovet av både förskoleplatser och bostäder med särskild service. Det leder till att personer med funktionsnedsättning får en lämplig bostad i stadsdelsområdet och antalet förskoleplatser motsvarar invånarnas behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden bevakar kontinuerligt möjligheterna att skapa bostäder med särskild service både i befintliga lokaler samt nyproduktion.	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har bevakat möjligheten att tillskapa bostäder med särskild service i samband med nybyggnation av bostäder i stadsdelsområdet genom att föra dialog med exploateringskontoret i samband med markanvisning och genom bra samverkan med fastighetskontoret.			
 Stadsdelsnämnden har en tät dialog med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden för att tillgodose behovet av nya förskolor.	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har deltagit i SAMS-arbetet för att beakta möjligheten att samplanera skolor och förskolor i stadsdelsområdet. Representanter från förvaltningen har varit en aktiv part i detaljplaneprocessen i flertalet projekt under perioden och haft regelbundna avstämningar med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och SISAB gällande förskoleutvecklingen på kort och lång sikt. Det egna prognosarbetet har utvärderats och utvecklats för att öka träffsäkerheten.			

Enhetsmål:

Stadsdelsnämnden är en aktiv part i all stadsutveckling

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden kan tidigt uppmärksamma behovet av både förskoleplatser och bostäder med särskild service. Det leder till att personer med funktionsnedsättning får en lämplig bostad i stadsdelsområdet och antalet förskoleplatser motsvarar invånarnas behov.

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till målet genom delta i de detaljplaneprocesser som pågår i stadsdelsområdet och därmed säkerställt effektiva och snabba remissförfaranden. Arbetet har även skett genom ett gott samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att i tidigt skede hitta lämpliga platser för nya parker, gruppboheter, servicebostäder och förskolor. Genom regelbundna avstämningar avseende markanvisningar kommande och pågående detaljplaner har stadsdelsförvaltningen haft god kännedom om hur stadsdelsområdet

ska utvecklas på lång och kort sikt.

Under året har nämndens representant deltagit i exploateringsnämndens uppdrag att tillsammans med stadsbyggnads- och trafiknämnden påbörja planeringen för en omvandling av Södertäljevägen närmast Liljeholmen från trafikled till urban miljö. Nämnden har även deltagit i stadsbyggnadsnämndens arbete med det strategiska samband som identifierats mellan stadsdelarna Mälarhöjden och Bredäng samt i det tidiga samrådet gällande utvecklingen av Lövholmen i Liljeholmen.

Nämnden har en målsättning att inrätta nya grupp- eller servicebostäder i samband med nybyggnationsprojekt som bedöms lämpliga och har en aktiv dialog med exploateringsnämnden för att identifiera projekt där bostäder med särskild service kan uppföras. Under året har inga bostäder med särskild service färdigställts, ett genomförandebeslut om en servicebostad fattades under året. Servicebostaden beräknas öppna i början av 2020 och ytterligare två grupp- eller servicebostäder planeras att öppna samma år.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter 	71,2 %	74,3 %	69,4 %			80 %	79 %	2018

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett varierat utbud av fritidsaktiviteter.

— Ingen

Förväntat resultat

Ungdomar upplever att de fritidsaktiviteter som förvaltningen erbjuder motsvarar deras behov och önskemål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Göra en översyn av stadsdelsområdets befintliga spontanidrottsytor och skapa en långsiktig plan för hur den ökade efterfrågan av dessa ytor kan tillgodoses framöver.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys En inventering och sammanställning av befintliga spontanidrottsytor i stadsdelsområdet gjordes under sommaren.			
 Stadsdelsnämnden anordnar aktiviteter för barn och unga på skolloven i samverkan med föreningsliv och andra	2018-01-01	2018-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
samarbetsparter.			
Analys			
Särskilda lovverksamheter för barn och unga med funktionsvariation har arrangerats under jul-, sport- och påsk- och höstlov. Under sommaren erbjuds stadsdelsområdets barn och unga ett brett verksamhetsutbud i form av dagkolloverksamhet med teman som konst, film, musik och roller derby. Fritidsgårdarna höll öppet på kvällstid några vardagskvällar i veckan hela sommaren och erbjudit utflyktsverksamhet. Pop up-verksamhet erbjöds i Gröndal och Fruängen samt i parklekarna Vippan och Lugnet. Fler av aktiviteterna gjordes i samarbete med lokalt föreningsliv.			
✓ Stadsdelsnämnden implementerar och genomför öppen fritidsverksamhet utifrån den nya inriktningen.	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Stadsdelsnämnden uppmuntrar till och möjliggör ungas delaktighet i planerandet av fritidsaktiviteter för unga.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	67,4 %	74,3 %	69,4 %	75,6 %		74 %	74 %	2018

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt kulturliv.

— Ingen

Förväntat resultat

Varje barn får under sin förskoleperiod möta och själv prova på olika former av kultur och skapande i enlighet med den plan som förskolan tar fram.

Stadsdelsnämndens gruppbestäder och dagliga verksamheter medverkar till att brukarna kan ta del av stadens kulturutbud utifrån den enskilde brukarens intresse och förutsättningar.

Verksamheterna ger utrymme för eget skapande.

De äldre får fritids- och kulturaktiviteter på stadsdelsnämndens öppna mötesplatser och aktivitetscenter. De boende på vård- och omsorgsboende samt dagverksamhetens deltagare får en meningsfull dag.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Den öppna fritidsverksamheten erbjuder ungdomar kulturupplevelser i ordinarie verksamhet och under skolloven.	2018-01-01	2018-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter är energieffektiva

— Ingen

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden kommer närmare målet i miljöprogrammet om att minska energianvändningen i den egna verksamheten med minst tio procent till år 2020.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Inventera och uppdatera befintliga elavtal samt kartlägga den faktiska elförbrukningen.	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Regelbundet byta ut äldre vitvaror och belysning mot mer energieffektiva alternativ.	2017-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens parker har en rik biologisk mångfald

— Ingen

Förväntat resultat

Miljöprogrammets mål om att ekosystemtjänster ska främjas i stadsutveckling för att bidra till en god livsmiljö uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utveckla rutinerna kring bevarandet av gammal och död ved i naturmark för att främja biologisk mångfald.	2018-01-01	2018-12-31	

Enhetsmål:

Stadsdelsnämndens parker har en rik biologisk mångfald

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Miljöprogrammets mål om att ekosystemtjänster ska främjas i stadsutveckling för att bidra till en god livsmiljö uppnås.

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till målet genom att relevanta funktioner och medarbetare har god kunskap om ekosystemtjänster och dagvattenhantering i urban miljö. En bred miljömedvetenhet genomsyrar planeringen när förvaltningen arbetar med drift- och skötselåtgärder av park- och grönområden. Även när nämnden arbetar tillsammans med stadsbyggnads-, exploaterings- och trafiknämnden för att utveckla och rusta upp parker- och grönområden är miljöperspektivet tydligt. Vid upprustningar av nämndens parkmiljöer och förskolegårdar har stadsdelsförvaltningen arbetat aktivt med att välja markbeläggning med låg miljöpåverkan. Exempelvis undviks platsguten gummi i den mån det går för att minska spridningen av mikroplaster.

Nämnden skapar förutsättningar för invånare att bidra till den biologiska mångfalden, bland annat genom att teckna brukaravtal för en biodling i Vinterviken. Insekts- och fågelholkar har satts upp på flera av platserna för stadsodling och i stadsdelsområdets parker.

Under våren genomfördes Trekantens dag i stadsdelen Liljeholmen. Nämnden samarbetade då med Stockholm Vatten och Avfall och informerade allmänheten om den biologiska mångfalden runt Trekantssjön.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter minskar mängden avfall

— Ingen

Förväntat resultat

Det finns kärl för matåtervinning i samtliga av stadsdelsnämndens lokaler.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav	100 %			100 %		80 %	80%	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system								

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter är kemikaliesmarta

— Ingen

Beskrivning

Vid beställning, upphandling och byggande av förskolor och parker använder stadsdelsnämnden aktuell forskning för att bygga så kemikaliesmarta förskolor som möjligt.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens förskolor har låg andel kemikalier i ytskikt och fast inredning. Stadsdelsnämndens parker anläggs med miljövänliga material.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Aktivt söka information och ny kunskap om miljöpåverkan av de material som används i verksamheterna.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Arbetet har fortlöpt under året. Förvaltningen har omvärldsbevakat inredningsmaterial, markbeläggning, lekmaterial och fallskydd. Med anledning av upprustningar inom park och förskola har det funnits anledning att särskilt bevaka och införskaffa mer kunskap om material för exempelvis markbeläggning som inte bidrar till att sprida mikroplaster. Förvaltningen har deltagit i stadens samverkansforum gällande kemikaliesmart förskola.			
✓ Ställa krav på byggbolag att använda miljövänliga alternativ vid nyproduktion av förskolor.	2017-01-01	2018-12-31	
Analys Nämnden ställer alltid krav att byggvarubedömningen eller likvärdigt system används vid nyproduktion av förskolor. Förvaltningen har i de fall det varit möjligt verkat för andra materialval än gummasfalt på lektytor.			
✓ Uppmana och bevaka att upphandlade byggentreprenörer använder sig av BVB (Byggsvarubedömningen).	2018-01-01	2018-12-01	
Analys Förvaltningen har uppmanat byggentreprenörer att använda sig av BVB för att göra kemikaliesmarta materialval i byggandet av förskolor och andra verksamheter samt anläggning av parker, lekplatser och förskolegårdar. Inybyggnadsprojekt arbetar förvaltningen aktivt för öka miljömedvetenheten hos byggentreprenörer.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

— Ingen

Nämndmål:

Inomhusmiljön i stadsdelsnämndens verksamheter är sund

— Ingen

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Följa upp och kontrollera att ventilationsfilter byts en gång per år i verksamheternas lokaler.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Filterbyten sker en till två gånger per år enligt avtalen för nämndens verksamhetslokaler. För att kontrollera att detta genomförs har stickprover genomförts. Stickproverna gjordes på både de verksamhetslokaler som ägs och förvaltas av kommunala bolag och bostadsrättsföreningar.			
✓ Följa upp och utvärdera städrutinerna i nämndens verksamhetslokaler.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Under året gjordes en utvärdering av städrutinerna som visade att det finns behov av utveckling inom området. Det finns dock ingen eller mycket liten möjlighet för nämnden att på egen hand påverka eller förändra dessa rutiner då de styrs av stadens centrala ramavtal.			

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden har god samverkan med det lokala näringslivet

— Ingen

Förväntat resultat

Att stadsdelsnämnden har etablerade kontakter med det lokala näringslivet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra näringslivsdialoger två gånger om året i samverkan med berörda nämnder och bolag.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Dialog med näringslivet har företrädesvis skett inom trygghetsområdet. Centrumägare, fastighetsägare, lokala handlare, företagsföreningar och vaktbolag har deltagit mycket aktivt i platsamverkan gällande Västerorp och Liljeholmen. Inom ramen för platsamverkan har förvaltningen bjudit in till regelbundna möten.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,7 %			100 %		100 %	100 %	VB 2018

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

— Ingen

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

— Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden fördelar makt och resurser jämställt

— Ingen

Förväntat resultat

En ökad kunskap om fördelning av resurser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla enheter deltar vid jämställdhetsföreläsningar och jämställdhetsnätverk som arrangeras under året.	2017-01-01	2018-12-31	
Analys I augusti anordnades en obligatorisk föreläsning med rubriken "Normkritiska verktyg för jämlikhet och jämställdhet" med experten Sandra Dahlén för nämndens alla chefer och vissa nyckelpersoner. I samband med föreläsningen fick cheferna möjligheten att delta i en fördjupande workshop tillsammans med föreläsaren för att få vägledning och stöttning i hur de ska komma vidare med sitt arbete med jämställdhetsintegrering i verksamheterna.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
— Aktivt Medskapandeindex ♀				94			81	2018
— Sjukfrånvaro ♀				1,3 %			tas fram av nämnden	VB 2018
— Sjukfrånvaro dag 1-14 ♀				1,1 %			tas fram av nämnden	VB 2018

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens medarbetare är professionella, engagerade och har en god arbetsmiljö med en väl fungerande samverkan med de fackliga organisationerna.

— Ingen

Förväntat resultat

Delaktighet och ett bra arbetsklimat finns på nämndens arbetsplatser. Engagerade chefer och medarbetare bidrar till bra verksamhet och en god arbetsmiljö. Dialog om arbetsmiljö och verksamhet förs på arbetsplatsträffar och i samverkansgrupper. Kvinnors långtidsjukfrånvaro närmar sig männens lägre värde. Medarbetarnas arbetsvillkor förbättras och engagemang och trivsel ökar, vilket ger bättre resultat i medarbetarenkäten. Indikatorerna under 4.2 används för uppföljning av det förväntade resultatet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Alla enheter ska utifrån medarbetarenkätens resultat göra en handlingsplan, som åtgärdas och följs upp under året.	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Allmän visstidsanställning ska fasas ut.	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Andelen timavlönade medarbetare ska minska.	2018-01-01	2018-12-31	
✓ Enheterna ska i VB 2018 redovisa arbetet utifrån förvaltningens jämställdhets- och mångfaldsplan.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys			
Avdelningen för samhällsplanering har arbetat med jämställdhets- och mångfaldsfrågor på arbetsplatsträffarna.			
✓ Nyrekrytering av deltidsanställda ska endast ske efter noggrant övervägande.	2014-01-01	2018-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

— Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem							Öka	2018

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter utgår från mänskliga rättigheter, är fria från diskriminering och alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter bemöts likvärdigt

 Ingen

Förväntat resultat

Alla som har kontakt med förvaltningens verksamheter bemöts med kunskap och respekt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Ingen

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter beaktar barnperspektivet och uppfyller de krav som anges i FN:s barnkonvention

 Ingen

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens verksamheter tar tillvara barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Barnens synpunkter och behov är synliga i alla beslutsunderlag som berör barn.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Ingen

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som gått utbildning kring att upptäcka barn som							Tas framav nämnd	2018

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2017	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, konsekvenser av det och hur man kan prata om detta							en	

Nämndmål:

Hägersten-Liljeholmen är ett stadsdelområde där ingen behöver vara rädd för våld

— Ingen

Förväntat resultat

Våldsutsatta personer som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter får stöd och skydd utifrån sina behov. Den våldsutsatta möter medarbetare i nämndens verksamheter som har kompetens att uppmärksamma situationen och ge rätt vägledning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

— Ingen

Nämndmål:

Den interna och externa kommunikationen kännetecknas av att den är aktiv, tillgänglig och trovärdig.

— Ingen

Förväntat resultat

Andelen invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter ska öka.

Andelen medarbetare som har tillgång till den information de behöver för arbetet ska öka.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Information på jämför service, webb och intranät ska uppdateras kontinuerligt samt ses över en till två gånger per år.	2017-01-01	2018-12-31	

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv och deltar på lika villkor i samhället

— Ingen

Förväntat resultat

Kvinnor och män med funktionsnedsättning som beviljas stödinsatser av socialtjänsten ska vara nöjda med den insats som beviljats samt uppleva att de kan påverka utformningen av insatsen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Bedriva verksamhet på eftermiddags/kvällstid för ungdomar 13-17 år med funktionsnedsättning.	2015-01-01	2018-12-31	
✓ Se över möjligheten till taktila skyltar inom stadsdelsområdet.	2018-01-01	2018-12-31	
Analys Förvaltningen har undersökt möjligheten till uppförande av taktila skyltar i aktuella parkupprustningar men inte funnit något lämpligt projekt under året.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

— Ingen

Nämndmål:

Invånare är delaktiga och har möjlighet att påverka

— Ingen

Förväntat resultat

Andel invånare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor ökar och andel brukare som upplever delaktighet i nämndens verksamheter ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Öka ungas möjligheter till inflytande och delaktighet i nämndens verksamhetsområde	2017-01-01	2018-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Enhet : Samhällsplaneringsavdelningen

Enhetschef: Linda Palo

Beloppen anges i Tkr

	Utfall i bokslut 2018	Budget	Avvikelse
Administration			
<i>Intäkter</i>			
Taxor och avgifter			0
Hysesintäkter			0
Bidrag och ersättningar	138		-138
Försäljning av verksamhet			0
Övriga externa intäkter			0
<i>Summa intäkter</i>	138	0	-138
<i>Kostnader</i>			
Personalkostnader	4 846	5 033	187
Övriga personalkostnader	29	105	76
Lokalkostnader			0
Entreprenader och köp av verksamhet	57	17	-40
Övriga kostnader	190	185	-5
<i>Summa kostnader</i>	5 122	5 340	218
<i>Summa netto</i>	4 984	5 340	356

	Utfall i bokslut 2018	Budget	Avvikelse
Stadsmiljö			
<i>Intäkter</i>			
Taxor och avgifter			0
Hysesintäkter	43		-43
Bidrag och ersättningar	17		-17
Försäljning av verksamhet			0
Övriga externa intäkter			0
<i>Summa intäkter</i>	60	0	-60
<i>Kostnader</i>			
Personalkostnader	1 376	1 455	79
Övriga personalkostnader	32	30	-2
Lokalkostnader	538	454	-84
Entreprenader och köp av verksamhet	11 211	11 764	553
Övriga kostnader	360	397	37
<i>Summa kostnader</i>	13 517	14 100	583
<i>Summa netto</i>	13 457	14 100	643
Kapitalkostnader			
<i>Summa intäkter</i>	25	0	-25
<i>Summa kostnader</i>	10 617	10 600	-17
<i>Summa netto</i>	10 592	10 600	8
Park- och klimatinvesteringar			
<i>Parkinvesteringar</i>	15 000	15 100	100
<i>Klimatinvesteringar</i>	800	1 600	800
<i>Trygghesskapande åtgärder</i>	14 700	16 200	1 500
<i>Summa netto</i>	30 500	32 900	2 400

Investeringar

Medel för lokaländamål

Övrigt

Kvalitetsarbete

Övrigt